

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Indictio, Acta & Decreta Synodi Diœcesanæ Paderbornensis

Diözese <Paderborn>

Nevhvsii, [1688]

Partis Tertiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36013

P A R S T E R T I A.

De
STATV CLERICORVM ET DE IIS, QVAE HIS
A N N E C T V N T V R.

T I T U L U S I.

De Prælatibus, Dignitatibus, Archidiaconis et Canonicis Cathedralis et Collegiarum Ecclesiarum.

I.

Ecclésiastica disciplina retinenda & conservanda causâ Ecclesiarum Dignitates sunt constitutæ, quibus etiam pro merito laborum & amplioris curæ majora stipendia sunt assignata, quæ rectè usurpabunt, si labore, Ministerio atque industriâ respondeant ac divinum cultum promoverent, Ecclesiasticam disciplinam conservare, ac Nos operâ & officio juvare studeant.

2. Præpositi tanquam præcipui Ecclesiarum Prælati illud diligenter curent, ut res, bona, jura, & Privilegia Ecclesiarum suarum defendant, ab omni injuria, damno & molestia vindicent ac conservent, eaque provideant ac procurent, quæ ad Ecclesiarum (à quibus dignitates & majora stipendia percipiunt) defensionem, pacem & tranquillitatem spectant.

3. Decani ob annexam eorum officio curam animarum à Nobis Confirmationem impetrare tenebuntur, cumq; ipsis singulariter ex officio illa commendata esse debeant, quæ circa Ministeria Ecclesiæ & Ecclesiasticarum personarum vitam, Chori ac Capituli disciplinam, excessus, ac correctionem desiderantur, hinc meritò ab illis requirimus, ut omnia quæ ad honestatem & vitam bonam omnium Canonicorum, Vicariorum, Clericorum ac Ministerialium Ecclesiæ suæ pertinent, diligenter ab omnibus observari curent.

4. Qui præter Decanos, dignitates & officia in Cathedrali & Collegiatis Ecclesijs obtinent, diligenter curent ut suis officijs secundum Canones & cujusque Ecclesiæ laudabiles consuetudines satisfaciant.

5. Archidiaconi cum functionibus & officio nobis conjuncti ac in partem sollicitudinis nostræ Episcopalis vocati, adeoque à Canonibus oculi Episcopi, ejusque Vicarij aliquando vocentur, quod Episcopi Ministri sint, & ea omnia quæ exercent ad Episcopum pertineant; hinc illos in Domino monemus, ut strenuè Nos adjuvent recteque suo officio fungantur, prout Tridentinum *sess. 24. de Reformatione c. 3.* illis præscribit.

6. Si quæ præbendæ Canonicales certum habeant annexum Ordinem, illud Possessores curare debent, ut Ordinem illum suscipiant & oneri annexo satisfaciant, neque onus in alios rejiciant, nisi approbatis foundationibus aliter sit constitutum.

P

T I T U.

T I T U L U S I I .

De Pastoribus Vicepastoribus et Sacellanis.

1.

EX sacra Scriptura discimus à cura vel incuriâ Pastorum & Vicepastorum sæpè subditorum pendere salutem vel damnationem; idcirco maximopere providendum est, ut in oculis Dei & re ipsâ hoc esse inveniantur, quod humano dicuntur ore, omnesq; quotquot in hac nostra Dicecesi tam ruri quàm in Urbibus hisce nominibus censentur, verè digni sint atq; idonei, quibus cura salutis animarum tutò credatur, & si forma facti gregis non ex composito vel ad solam speciem externam, sed ex animo eundem non minus honestæ probæque vitæ exemplo, quàm oblato Sacrificio pabuloque sanæ doctrinæ & Sacramentorum pascant & in viam salutis æternæ dirigant.

2. Vacantibus igitur Ecclesijs Parochialibus volumus, ut, quàm fieri potest citissimè, de idoneis in concursu approbatis Pastoribus provideatur, illiq; mox instituantur, cumq; ex dilata vel suspensâ Parochialis Ecclesiæ collatione, provisione seu præsentatione & institutione salus populi periclitetur, quæcunque in Concilij Tridentini decretis & PII V, Constitutionibus statuta, decreta & ordinata sunt, observari volumus, declarantes, omnes & singulos quibus jus conferendi, providendi, præsentandi, & instituendi competit, ad collationem, provisionem, præsentationem, & institutionem intra tempus ibidem præfixum faciendam teneri, & obligatos esse.

3. Cùm non solum Pastoribus sed etiam eorum Sacellanis alijsq; in Pastoralis munere adiutoribus ob populi frequentiam vel Parochiæ latitudinem vel aliam legitimam causam in subsidium ad functiones Pastorales exercendas assumptis cura animarum incumbat, nullus Pastorum Civitatis seu Dicecesis nostræ cujusquam Sacellani, vel adiutoris operâ in Pastoralis suâ functione vel ad Confessiones Sacramentales, brevissimo etiam tempore excipiendas utatur, qui præter testimoniales legitimæ Ordinationis suæ litteras scripto non docuerit, se sufficienti Examine pro tanto munere ritè obeundo repertum fuisse idoneum.

4. Curati & Vicecurati, omnesque alij quibus animarum cura commissa est, non possunt neque debent oves suas etiam metu periculi vel pestis deferere, vel aliorum negotiorum causâ aliò discedere, nisi Christiana charitas, urgens necessitas, debita obedientia aut evidens Ecclesiæ utilitas eos abesse postulaverit.

5. Quod si justâ de causa abesse debeant à sua Parochia, ultrâ tres quatuorve dies feriatos non absint, quod tempus si prorogandum sit, ab Archidiacono licentiam flagitent, quam illi non nisi ad duas vel tres hebdomadas extendant, diuturniorem verò à Nobis nostrave in spiritualibus Vicario Generali postulare & scripto obtinere teneantur, ac tùm quidem & quodcumq; & quamdiu ipsos abesse contigerit, alteri Sacerdoti Auctoritate nostrâ ad hoc approbato curam ovium suarum cum debita mercedis & fructuum portionis assignatione fideliter committant, idq; sub pœnis privationis omnium fructuum & emolumentorum alijsque gravioribus, tam ex Tridentini Concilij præscripto quàm arbitrio nostro infligendis.

6. Volumus insuper, ut Curatis & Vicecuratis juxtâ ejusdem Concilij decretum singulis annis ultrâ bimestre sive continuum sive interruptum abesse non indulgeatur, neque Diebus solemnioribus Nativitatis & Resurrectionis Dominicæ, Pentecostes, Corporis Christi, Dedicacionis & Patronorum Ecclesiæ: Dominicis item Adventûs & Quadragesimæ, quando maximè oves refici & Pastoris præsentia in Domino gaudere debent, concedatur.

7. Si quis verò ultrâ bimestre abfuerit, noverit se peccati reatum incurrisse & pro ratâ temporis absentia fructus non facere suos, nec tutâ conscientia (aliâ etiam declaratione non secutâ) posse retinere, sed fabricæ Ecclesiæ aut pauperibus loci erogare teneri, nisi ex gravi causâ per nos cognitâ & probatâ diutius emanandi licentiam in scripto sese obtinuisse ostendat.

8. Eodem decreto Sacellanos, qui Pastores in suis functionibus adjuvant, comprehendij, eosq; nec ad unum diem, nisi Pastore præmonito & consentiente, abesse volumus.

9. Pastor seu Vicepastor seu quivis alius Sacerdos Auctoritate nostrâ approbatus peste, vel aliò contagioso morbo laborantium Cõfessiones auditorus, ante omnia (si fieri possit) provideat, ut in loco patenti & aère non infecto sit constitutus, adeoq; infirmi si absq; gravi eorundem incommodo fieri queat, vel cubiculum aut domum ad confitendum egrediantur, vel saltem ad fenestram

nostram Parocho foris expectante sese deferri procurent; proderit etiam pestis tempore pro Concione monere fideles, ut qui sani sunt, ad sacram Confessionem in Ecclesia peragendam mature accedant.

10. Sciant etiam Pastores, Curati & Rectores Ecclesiarum cum ipsi Ecclesiae aut populi Dei curam habere debeant, primum domui suae bene praesse studeant, ut nihil in ea sit, quod non pietatem, Dei zelum, frugalitatem & omnem honestatem sapiat.

11. Deinde frequenter domos Parochiae suae obeant, ac perlustrent, aegrotos invisant, pauperum, viduarum & pupillorum & aliarum miserabilium personarum curam in se suscipiant, iras & inimicitias suorum Parochianorum componant, publica blasphemiae, adulterij, concubinarum, fornicationis, usurarum & similia scandalosa crimina, quae ad cognitionem & correctionem Ecclesiae pertinent, seriè gravique commonitione atque interpositione corrigere studeant, & ubi monitione sua non profecerint, Nos & Officiales nostros ad coercendos & puniendos pertinaces implorent.

12. Conciones statis festis ac Dominicis diebus diligenter habeant, festos dies & Jejunia & quae alias publicè denuncianda sunt, populo diligenter post Concionem significant.

13. Missas frequenter ac devotè celebrent habità praecipuà ratione foundationum & piarum consuetudinum, populumque moneant, ut ijs religiosè intersit.

14. Funebria justa piè ac fideliter persolvant, & si quae in convivijis funebribus superflue ac immodicè fieri haecenus animadvertant, illa tollere studeant aut denuncient.

15. Ecclesiam & quae ad ejus cultum & nitorem pertinent, diligenter curent, & si quid reparandum aut faciendum, illud tempestivè provideant.

16. Reliquias Sanctorum, vestes sacras, libros, calices, patenas, corporalia & reliqua ejus generis Ecclesiastica Instrumenta & Ornamenta ad Altaris Ministerium pertinentia sollicitè procurent, observent, & custodiant.

17. A nimia Laicorum familiaritate caveant, magis verò à convivijis, tabernis, computationibus & à sordibus ac avaritiae notà, quae vilipendium generant.

18. Pastores quoque ab omnibus ad suas Parochias commigrantibus super vita & fide illorum litteras testimoniales ultimi ipsorum Pastoris requirant.

19. Pastores & Vicepastores aut eorum Vicarij summum Sacrum Dominicis & festis diebus in Ecclesia decantandum populi tum spirituali tum corporali saluti potissimum applicent, quos etiam singulis vel alternis, non festivis diebus pro sua sibi commissorum salute divinum Missae sacrificium immolare, atque ad hoc ab Archidiaconis excitari optamus, ut indies sibi conceditoque gregi in spiritualibus & temporalibus favorem caelestem cumulent auctiorem.

20. Fraternaliter postulat charitas ut quos in vita laborum habuimus socios, & participes post mortem Christianae pietatis officio prosequamur, idcirco omnes Pastores & Vicepastores hortamur, ut mortuis suis Confratribus, Pastoribus seu Vicepastoribus, quamprimum ipsis de obitu constiterit, sanctissimo Missae sacrificio animabus eorundem subveniant.

21. Dolenter intelleximus nonnullos Ecclesiasticos & Pastores adeo sui subinde esse oblitos, ut veste etiam Clericali exuta per agros discurrere, currus fimo onerare, vehere, agriculturam exercere, aliisque servilibus operibus avaritiae aut quaestus gratia vacare, quin & intra domesticos parietes tam viliter se gerere non erubescant, ut saecularibus & alijs sint offenculo: Quibus praecipimus ut gravitatis, quae Sacerdotes decet, memores, ab his omnibus sub poena suspensionis ab officio & beneficio, aliisque graviore poena arbitraria sibi temperent, non tamen prohibere intendimus, quo minus debito tempore & loco honesta corporis exercitatione otium devitent.

22. Sacerdotes, maxime, quibus animarum cura incumbit, memores Sacrorum Canonum ad aleas & taxillos non ludant, nec hujusmodi aut alijs vetitis ludis intersint, sed tempus illud colloquio potius & lectione sacrorum librorum & historiarum transigant.

23. Denique cum multa quae in varijs Titulis hujus nostrae Synodi, de Officio divino, administratione Sacramentorum, matrimonialibus denunciationibus, ornatu & cura templorum, de peregrinis vagis & ignotis Clericis ad celebrationem & administrationem Sacramentorum sine nostra vel Vicarij nostri licentia non admittendis, sicut etiam de libris baptismali, matrimoniali & descriptorio familiarum & similibus, hinc inde constituta sunt & definita, Parochos eorumque, curam & officium concernunt, volumus & seriè ijs praecipimus, ut ea omnia ipsi integre praestent & observari faciant & procurent.

T I T U.

T I T U L U S I I I.

De vitâ et honestate Clericorum.

I.

Nihil ferè est, quod hoc sæculo tam sit exoptandum, quàm ut ij, qui in sortem Dei vocati divina munera dispensant, ac ministerijs Ecclesiasticis præficiuntur, vitâ & exemplo id præstent, quod professione, statu ac vocatione suâ promittunt, ut, qui in eos tanquam in speculum oculos suos conjiciunt, Laici invenire possint quod dignè imitentur. Hoc enim omnibus ferè sæculis compertum fuit, pro Sacerdotum vitâ benedictionem aut maledictionem à Deo in populum procedere, nec quicquam gravius Ecclesiæ aut Reipublicæ accidere, aut illam vehementius affligere, quàm si à Clericis Laici bonæ vitæ incitamenta & exempla petere non possint, quod gravissimè olim deploravit S. Gregorius & nos ipsius verbis repetimus: Nullum puto fratres charissimi ab alijs majus Præjudicium, quàm à Sacerdotibus tolerat Deus, quando eos, quos ad aliorum correctionem posuit, dare de se exempla praviratis cernit: Quando ipsi peccamus qui composcere peccata debuimus, nulla animarum lucra quærimus, ad nostra quotidie studia vacamus, terrena concupiscimus, humanam gloriam intentâ mente captamus & quia eo ipso quo cæteris Prælati sumus, ad agenda quælibet majorem licentiam habemus, susceptæ benedictionis ministerium vertimus ad ambitionis augmentum, Dei causas relinquimus, ad terrena negotia vacamus, locum sanctitatis accipimus, & terrenis actibus implicamur.

2. Hinc Nos seriò ac sub obtestatione divini Judicij monemus omnes & singulos, ut quòd sunt in Ecclesia Dei digniore loco & Ordine, eò vitam gerant inculpatiore, statumque suum vitæ innocentiam ac morum gravitate diligentius exornent.

3. Cùm verò summa disciplinæ Christianæ in eo consistat, ut abnegantes impietatem & sæcularia desideria sobriè, piè, justè, vivamus in hoc sæculo, idque ad omnes universim Christianos pertineat, intelligunt facile Ecclesiastici, qui cæteris in exemplum positi sunt, quid ad ipsos spectet, quâ illos morum gravitate in sermone, gestu, incessu, quâ in cultu & vestitu corporis moderatione & decentiâ, quâ vitæ sanctioris innocentiam illos cæteris præstare oporteat. De quibus cum multa sparsim per sacros Canones, Concilium Tridentinum, Statuta Provincialia & Constitutiones Synodales tradita sint nos breviter hoc loco quædam repetenda duximus.

4. Omnes Clerici, potissimum qui Ecclesiastico funguntur Ministerio, aut Ecclesiæ bonis sustentantur, ut verè Clerici sint & peculiari quâdam ratione Dominum possidere & à Domino possessi videantur, terrenis cupiditatibus & voluptatibus non indulgeant. Hujus eos admonet Clericalis tonsura, Regale Decus Christi Regis nostri nostræque militiæ insigne, idcirco omnes & singuli Ordini & gradui suo convenientem gerant coronam, eamque sæpius faciant renovari habitumque honestum statui suo congruentem gestent.

5. Veste omnes utantur honestâ ac decente, ut in materia, formâ, colore, pretio ac omni modo respondeat tum modestiæ ac dignitati Clericali tum conditioni ac statui singulorum, in quo uti vanitatem & affectatam mundi curiositatem, novas levitates ac nitorem, sic abjectionem & nimias sordes exclusas volumus. In omni vestitu præsertim externo color tantum niger adhibeatur.

6. Clerici sacris initiati aut beneficiati, omnino abstineant ab omni venatione clamorâ, nec armati, nisi ob itinerum pericula incedant, coram Judice sæculari, Advocati, Procuratoris, Notarij seu Tabellionis Officio non fungantur, nec causas præter proprias vel Ecclesiæ suæ agant, nisi necessitas propinquarum vel miserabilium personarum eorundem patrocinium exigat, artem quoque Ghirurgicam vel medicam non exercent, neque profana Officia, nisi in casibus à jure permissis, Judicio Sanguinis aut Executioni sententiæ Capitalis, nisi Officij Spiritualis causâ, non intersint.

7. Familiam honestam alant, non infames, non suspectas aliâve turpi notâ laborantes personas domi suæ detineant. Intempestiva convivia, longiores accubationes, ad æquales haustus provocationes, pomeridiana Symposia & consortium quorumvis intemperantium & malè moratorum studiosè declinent, concessisque sibi à Deo donis sobriè & frugaliter utantur.

8. Cauponas Ecclesiastici maximè verò beneficia curata obtinentes seu tabernas potatorias sub quocunque prætextu, nisi in itinere constituti, aut id ipsum cura animarum exigat, non ingradientur ac frequentent.

9. Si quando sacrarum primitiarum occasione aut aliâ honestâ ex causa Sacerdotes alijve à Clero convivium instituunt, diligentem habeant statûs vocationisque suæ rationem: Sit mensa frugalis & brevis sanctis ac modestis condita Colloquijs, à remulentiâ & turpitudine verborum gestuumque quàm alienissima, ludicra nulla, nullæ saltationes, Choreæ, aut aliæ Clericalem statum dedecentes levitates admisceantur, multò minus ipsi Clerici choreas ducant & saltent, meminerintque ejus, quod S. Hieronym. de vita Clericorum scripsit: Facile contemnitur Clericus qui sæpè vocatus ad prandium non recusat, nunquam perentes rarò accipiamus rogati.

10. Pastores & Clerici ad signum loco publico præsertim Dominicis aut fori festis diebus non jaculentur, pilâ palmariâ non ludant, aut alio lusu inter vulgus se exercent, recordentur potius finis seu instituti sui, & sciant se non ad ignaviam, desidiam aut otium, sed ad salutares Ecclesiasticæ militiæ labores vocatos esse, quapropter tempus quod Officijs divinis obeundis, frequentandis Ecclesijs & corporis necessitatibus non impeditur, vanis & inutilibus miscendis colloquijs & profanis actionibus non terant, sed divinarum literarum studijs & cœlestium rerum contemplationibus, frequentique Concilij Tridentini, Synodaliûque Decretorum lectione ac sanctis pijsque Officijs traducant.

11. Cùm Sacerdotum dignitas non parùm vilescat, quòd à Nobilibus alijsve Laicis ad servitia tæcularia se applicari permittant, idè ipsi sub pœna suspensionis à divinis prohibemus, ne similibus negotijs servilibus vel officijs sæcularibus vacent, quæ impediunt quo minus Deo militent, cui se milites probârunt & addixerunt.

12. Apostoli sententia est: Nemo militans Deo implicet se negotijs sæcularibus, ut ei placeat cui se probavit. Quare nullus è Clero ullam mercaturam, negotiationem sæcularem, turpem quæstum, aut indignum statui laborem exercent, neque decimas, census, prædia vel agros alienos ob quæstum colendos conducant & accipiant.

13. Quod si Clerus coram Judice Laico testimonium dicturus sit, vel quodcunque Juramentum præstiturus (quod etiam sine nostra vel alterius Ecclesiastici Superioris licentiâ ei non licet) in manibus personæ Ecclesiasticæ id ipsum præstet.

14. Et generaliter quæcunque à sacris Canonibus præsertim Concilij Tridentini de vita honestate & modestiâ Clericorum retinendâ & simul de luxu, lusbis & quibuscunque criminibus vitandis sancita sunt, eadem omnia sub iisdem pœnis tanquam hic repetita hæc Synodus servari mandat.

T I T U L U S I V.

De vitando Concubinato.

Immundum & damnabilem concubinarum, quo nihil magis ab honestate Clericorum & Ministrorum Christi Virginis filij alienum est, Nos hoc decreto nostro execramur, damnamus & profligamus & ad cautelam pro tollenda omni excusatione omnibus notum hisce facimus, Nos nemini hoc in crimine parcituros, sed post hac simpliciter & de plano ad privationem beneficiorum & seriam ac publicam executionem contra auctores, complices & fœdas amasias ubicunq; locorum processuros. Quam rem iterum Vicario nostro in Spiritualibus Generali, & quos ipse pro executione requisierit, seriò injungimus. Concil. Tridentinum *sess. 25. c. 14.* pœnas concubinariorum accuratius persequens, ea quæ sequuntur, constituit.

Quàm turpe ac Clericorum nomine, qui se divino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitæ sordibus immundoque concubinato versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione summoque Clericalis militiæ dedecore testatur, ut igitur ad eam, quam decet continentiam ac vitæ integritatem ministri Ecclesiæ revocentur, populusque tunc discat, eos magis revereri, quò illos vitâ honestiores cognovit, prohibet sancta Synodus quibuscunq; Clericis, ne concubinas aut alias mulieres de quibus haberi possit suspicio, in domo vel extrâ detinere, aut

Q

cum

cum illis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pœnis à sacris Canonibus vel Statutis Ecclesiarum impostis puniantur. Quod si à Superioribus moniti ab ijs se non abstinerint, tertiâ parte fructuum, obventionum ac proventuum beneficiorum suorum quorumcunq; & pensionum ipso facto sint privati, quæ fabricæ Ecclesiæ aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Si verò in delicto eodem cum eâdem vel aliâ sceminâ perseverantes secundæ monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes ac proventus suorum beneficiorum & pensiones eo ipso amittant, qui prædictis locis applicentur, sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus arbitrabitur, suspendantur. Et si ita suspensi eas nihilominus non expellant, aut cum eis etiam versentur, tunc beneficijs, portionibus ac officijs & pensionibus quibuscunq; Ecclesiasticis perpetuò priventur atq; inhabiles & indigni quibuscunq; honoribus, dignitatibus beneficijs ac officijs imposterum reddantur, donec post manifestam vitæ emendationem ab eorum Superioribus cum ijs ex causa visum fuerit dispensandum. Sed si eas semel dimiserint, intermissum confortium repetere, aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adungere ausi fuerint, præter prædictas pœnas Excommunicationis gladio plectantur. Nec quævis appellatio aut exemptio prædictam executionem impediât aut suspendat. Supradictorumque omnium cognitio non ad Archidiaconos nec Decanos aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat, qui sine strepitu & figurâ Judicij & solâ facti veritate inspectâ procedere possint. Clerici verò beneficia Ecclesiastica aut pensiones non habentes juxtâ delicti & contumaciæ perseverantiam & qualitatem ab ipso Episcopo carceris pœnâ, suspensione ab Ordine ac inhabilitate ad beneficia obtinenda alijsve modis juxtâ sacros Canones puniantur.

T I T U L U S V.

De Testamentis et eorum Executione.

I.

EXperientia docet quàm sit periculosum quantumque detrimenti adferat testamentariam dispositionem ad extremum vitæ terminum differre, quapropter volumus & injungimus omnibus Civitatis & Diœcesis nostræ Pastoribus, Vicepastoribus & Concionatoribus ut subinde Auditores suos feruò moneant, ut ultimæ voluntatis tabulas maturè condant atque tempestivè domui, rebus, & bonis suis temporalibus consulant, ne instante morte ægri & anxij circa mox relinquenda magnis conficiantur molestijs non sine periculo sæpè salutis æternæ amittendæ.

2. Hortentur similiter ut testamentum suum extrâ gravioris noxæ conscientiam faciant, totamque dispositionem ad bonum finem dirigant, ne vanitate potius memoriæ post mortem relinquendæ vel quovis alio sinistro ducti affectu, quàm Dei & proximorum amore permoti operis boni merito spolientur.

3. Quod si testamenta condere volentes cum aliquo vel aliquibus publicas habeant inimicitias, non solùm animitùs ignoscant, sed in præsentia aliorum, quod ignoverint, testatum faciant & cum odore virtutis decedant. Quod si alios offenderint, expedit ut ad veniam petendam amicos destinant, & pro modo offensæ satisfaciant, reconciliatioque subsequatur. An verò inter præsentés ea sit conficienda, prudentis Judicio æstimandum relinquitur, cum inter præsentés aliquando controversias componi non sit consultum, occultæ inimicitia secretò quoque dirimantur.

4. Quamvis testatores numerosam habuerint prolem vel consanguineos, meminerint tamen Christum scribere cohæredem, nisi hæreditas fortè sit adeo tenuis ut necessarijs hæredibus seu liberis ad sustentationem honestam necessaria videatur, & legatis minuenda non judicetur.

5. Si Testatoribus nulli fuerint fratres, sorores, alijsve cognati indigentes, liberalioribus legatis ad pias causas animarum suarum saluti optimè consulent, benefaciendo scilicet pupillis, orphanis, viduis, pauperibus, captivis, peregrinis & ægris, præcipuè Ecclesijs earumque ministris penuriâ laborantibus. Insuper laudabile erit debitoribus vix solvendo existentibus integrum debitum vel partem ejusdem remittere.

6. Idcirco

6. Idcirco quilibet dives Deum timens animæ suæ bene providebit, si aliquam partem substantiæ pijs usibus testamento relinquat, imprimis autem ut Parochialem suam Ecclesiam, si eguerit, majorum consuetudine & pietate pro ratione fortunarum suarum pio legato honoret.

7. Confessarij, ut majori Spiritûs libertate & fructu animas juvare possint, scriptioni testamentorum non intersint, aut testatori nominatim suadeant, cui aut quibus hæreditatem vel legata relinquat, præsertim verò propriarum Ecclesiarum importunum patrocinium non suscipiant, nisi paupertas vel alia necessitas aliud postulet; Pro consilio requisiti in genere opera pietatis commendent & electionem Testatori omninò liberam relinquunt.

8. Meminerint Ecclesiastici, quod singulariter lex charitatis exigat, ut Ecclesiæ & pauperibus beneficiant, proinde in suprema voluntate declarandâ non propinquitate & sanguinis inclinatione moveantur, sed Ecclesiæ Dei utilitatem pauperumq; sublevamen sibi proponant.

9. Considerent etiam periculum suum, si mox ad tribunal Christi rapiendi deque omnibus usque ad extremum quadrantem rationem reddituri facultates sibi creditas ex patrimonio Christi & bonis Ecclesiasticis provenientes maluerint propinquis & consanguineis, quàm Christo & ejus Ecclesiæ atque pauperibus relinquere.

10. Venerabili Clero nostro in & extrâ Civitatem nostram Paderbornensem testamenta condere & de rebus etiam beneficiorum absque solemnitatibus à jure civili requisitis validè & licitè disponere permittitur, Episcopali quidem Privilegio, inhærendo tamen Canonicis Sanctionibus volumus, ut omnes Ecclesiastici Civitatis & Diœcesis nostræ Paderbornensis testamenta sua in præsentia Notarij vel Pastoris duorumque ad minus testium condant, vel in scriptis voluntatem suam propriâ manu subscriptam, signatam & oclusam Notario vel Pastori coram duobus testibus exhibeant & in charta hujusmodi contineri ultimam suam voluntatem declarent. Notarius verò aut Pastor in dorso chartæ hunc actum scribat & subsignet: Dispositiones aliter factas nullas & invalidas, legata tamen ad pias causas propriâ testatoris manu scripta vel subscripta sine Notario & testibus subsistere declaramus.

11. Ne Testamenta Ecclesiasticorum casusq; ab intestato diu detineantur & occultentur, interea verò hæreditates expilentur, Executores post mortem Ecclesiasticorum testamenta Vicario nostro infrâ triginta & unum dies unâ cum legati inventario exhibeant, approbationem & facultatem exequendi petant, nec non juramentum de fideliter exequendo præstent, anno elapso accuratam rationem reddituri. Hoc tamen decreto non intendimus statutis aut Privilegijs Cathedralis Capituli nostri de condendis testamentis & executione eorum ullo modo derogare.

12. Quandoquidem omnium ultimarum voluntatum & piarum dispositionum supremi Executores & Tutores sunt Episcopi, per illos vel maximè providendum est, ut Testatorum Ordinationes fideliter executioni demandentur, non rarò autem accidat, quod tam Clericorum quàm Laicorum extremæ voluntates & testamenta, ad pios etiam usus legata & relicta dolosis machinationibus variè impediuntur, retardentur, aut in alios usus expendantur. Ideò Vicarius noster sedulò advigilet, accuratamque curam gerat, ut testatorum desiderio & voluntati plenè satisfiat, nec ad pios usus destinata in alios impendantur.

13. Si Clericus quispiam planè intestatus vel sufficienti & legitimo testamento non condito decesserit, ejus hæreditas describatur, ex beneficijs Ecclesiasticis provenientia, solutis funeralibus & debitis, ad usus pios in refrigerium animæ defuncti à Nobis præscribendos applicentur, patrimonialia verò hæredibus ab intestato relinquuntur.

14. Executorum officium quamvis passim appetatur, grave sane est & molestum, tenentur siquidem Executores non solum ultimam testatorum voluntatem accuratissimè temporibus præscriptis exequi, verùm etiam in obligationem eorundem succedentes testamenta, quorum Executores deputati fuerunt, debitæ executioni promptissimè demandare.

15. Justam conaquerendi creditoribus præbent occasionem Executores, dùm statum & vires hæreditatis defuncti ignorant, multos minùs necessarios sumptus in funerals profundunt, & sine decreto Judicis proprijs ducti affectibus, quin etiam proprio lucro moti nonnulla debita persolvunt; unde sæpissimè provenit, ut creditores privilegiati tenuioris quandoq; fortunæ defraudentur, gravissimæ huic corruptelæ imò manifestæ iniquitati opportunum adhibere remedium cupientes, omnibus & singulis Testamentorum Executoribus severissimè inhibemus, ne viribus hæreditatis non perspectis ullis ad honestam sepulturam omninò non necessarijs expensis eandem

candem minuant neq; antequam legitimum Inventarium confectum fuerit, ex illoq; constiterit, quod hæreditas omnibus debitis solvendis sit sufficiens, vel minutissimam etiam summam in cuiusvis quantumvis privilegiati debiti solutionem absq; Ordinatione Vicarij nostri exponant, contravenientes ad restitutionem factarum non necessariarum expensarum & pecuniæ cuiusque creditori solutæ teneri, & ultrâ multam ijsdem pro qualitate transgressionis infligendam opportunis juris remedijs volumus compelli.

6. Cùm non rarò inter Executores defunctorum Pastorum & successores lites discordiæq; ratione redituum oriantur, pro ijsdem tollendis ordinamus, & statuimus, ut pro ratâ defevitionis de redivitibus & obventionibus participant, cùm operarius mercede suâ fraudari non debeat, computabitur itaq; annus fixorum redituum tam frumentariorum quàm pecuniariorum à festo Michaëlis usq; ad idem festum anni proximè sequentis, Executores usq; ad diem trigesimum obitûs, proviso intereâ per qualificatum Pastoratu de consensu nostro pro ratâ temporis proportionabiliter reditibus fruuntur, reliquum successori assignabitur.

17. Quoad agros eorumque culturam ordinamus, ut successor omnes impensos sumptus æstimatione eorundem per impartiales factâ accuratè solvat, quod si renuat aut non possit, Executores Messe fruuntur, successori ratione temporis quo defervivit assignatâ & solutâ parte Canonis, qui præstaretur, si essent elocati agri.

18. Quoad prata, si quæ sint, ordinamus, ut is fœno fruatur, qui à festo SS. Philippi & Jacobi usq; ad finem Julij defervivit, si inter illud tempus quis moriatur, tùm Executoribus, tùm successori pro ratâ fœnum cedit.

T I T U L U S V I.

De Regularibus.

I.

Regulares omnes in Domino horramur ac monemus, ut secundùm vocationem suam Regularum Sanctorum Patrum dignè ambulent, alijsq; lucis exemplum præbeant; decreta item summorum Pontificum præsertim Bullam GREGORII XV. quæ incipit, Inscrutabili: Diligenter observent, benedictionem & approbationem Concionatorum suorum & Confessariorum petant, & sine illa nullum exponant & decretum INNOCENTII X. quoad approbationem in singulis Diocæsibus necessariam observent.

2. Clausuram Monialium tanquam præcipuum conservandæ integritatis virginalis medium maximopere Concilium Tridentinum ac summi Pontifices ordinarijs locorum etiam sub obtestatione divini Judicij & interminatione maledictionis æternæ commendatam esse volunt. Quocirca salutis nostræ memores cupientesq; à Nobis avertere divinæ ultionis vindictam præcipimus in virtute S. obedientiæ, omnibus Sanctimonialium Monasteriorum Superioribus, Commissarijs ac Visitationibus, ut in omnibus Monasterijs sibi subjectis clausuram accuratissimè observari curent, nec ulla monialis sine nostro in scriptis obtento consensu è clausurâ ad visitandos cognatos aliave negotia tractanda egredi præsumat.

3. Omnibus ac singulis Sanctimonialibus juxtâ Caput 11. Sess. 25. Concil. Trid. facultatem concedimus, ut annuatim bis vel ter extraordinarijs Confessarijs veluti nostris Missionarijs confiteri valeant, nec ullus Superiorum earundem huic Ordinationi obistere audeat.

Hæc ad brevem Instructionem universi Cleri sufficiant, quæ aliaque in sacris Canonibus sanctisque Scriptoribus latius perlegenda, qui ea servârint, pax super illos.

